

Izhaja razen nedelj in praznikov
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6, 1. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasiilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Štev. 138.

V Ljubljani, petek dne 28. decembra 1917.

Leto I.

Deseti strankini zbor.

Jugoslovanske socialno demokratične stranke
v Ljubljani, dne 25. in 26. decembra 1917.

Otvoritev zbora.

V imenu izvrševalnega odbora je otvoril
številno obiskano zborovanje sodrug Anton
Kristjan:

Spoštovani sodrugi in sodruginje!

Shajamo se v zgodovinsko važni dobi. V
Brestu Litovskem se vrše prva mirovna
pogajanja. Po zaslugi ruske socialne demokra-
cije — boljševikov — je težnja vesoljnega, ne
samo evropskega proletarijata po miru, našla
prvi pravi odmev, ki vzbuja mnogo nad.

Ko smo pred tremi leti in pol na IX. stran-
kinem zboru v Narodnem Domu ljubljanskem
zvedeli za žalostno vest o sarajevskem umoru,
tedaj so nas obšle zle slutnje. Seve, da bodo
imperialistične želje izrabile to dejanje tak o,
tega pač nismo pričakovali. Komaj dober mesec
po našem strankinem zboru — že se je začel
krvavi ples...

Izjemni zakoni, vpoklici najboljših sodru-
gov, absolutistični režim itd. itd. — saj veste,
da so nam takoj ustavili vse časopise, vsa poli-
tična društva, celo strokovne organizacije so
prejele odloke, da morajo ustaviti svoje delo-
vanje... Stali smo v temi... Ko smo se za-
vedli, bilo je pred nami nakupičnega dela: skrb
za prehrano, boj z birokracijo, ohranitev prid-
bitkov na strokovnem in gospodarskem polju...
Počeli so streljati na Dunaju — na Ruskem se je
vzburil silovit požar — prišel je Stockholm...
Sodrugi in sodruginje! Težka je bila doba, hudi
so časi, v katerih živimo. O vsem tem bomo go-
vorili.

Pozdravljam Vas vse, ki ste prispeli na naš
zbor, ki ga s tem odpiram. Zelim, da bodo
razprave resne, v prid proletariatu in našim
idej, v prid stranki.

Spominjati se moram vseh onih sodrugov,
ki so bili med nami in jih ni več — sodr. Dozet
iz Pulja, član izvrševalnega odbora, je padel na
bojnem polju. Sodr. Franc Cekovič je umrl
vsled vojnih naporov 29. aprila 1915. Prav tako
sodr. Susič, Edo Sorčan, Fr. Bizjan, Babšek,
Franc Režek in mnogo drugih, ki jim ne vemo
imena, ki jih bo še le stranka ugotovila. —
Spominjam se onih velikih mož proletariata,
ki jih ni več Jauressa, Vaillant, Bebel, Winar-
skega itd. — Časten bodi vsem spomin med
nami! V daljnem vojnem ujetništvu se nahaja
mного naših sodrugov, tako Ivan Tokan, Josip
Buda, Anton Letnar itd. itd. — tudi tem bodi iz-
rečen pozdrav našega strankinoga zbora v
vojni. Spominjati se moram se sodrugov, ki so
daleč v strelskih jarkih ali v etapah, ki so bili
vedno udeležniki na naših zborih, tako sodr.
bratov Kermoljev, Regenta, Milosta, Furlana,
Vrčona, Jurčiča, Dražila, Lehpačmerja, Vehovca
itd. itd. Vedo naj, da smo zopet na delu, da
zgradimo kar je uničila vojna. Iskren jim bodi
pozdrav iz domovine!

Naznaniti moram da so nam hrvaški
sodrugi iz Zagreba po sodr. Koracu sporočili
svoje pozdrave; vsled razmer ne morejo na
zbor. Nemško-avstrijska stranka pošilja po
sodr. Skarčetu tople pozdrave in želi obilo uspe-
ha našemu zborovanju. V sedanjem boju za
mir naj jim bomo zvesti zavezniki! Češko-slo-
vanska soc. dem. stranka je delegirala na naš
zbor dr. poslance dr. Fr. Soukupa; italijanska
soc. dem. stranka pa nam pošilja prijateljske
pozdrave; delegati, ki so bili določeni, da pri-
dejo v Ljubljano, niso dobili potnega dovo-
ljenja. — Sodr. Leskovec in tov. iz Pulja pišejo,
da ne morejo priti — pozdravljajo nas in želé
obilno uspehov.

Sodr. Furlan in tov. iz Gradca želé isto —
isto nam želé v mnogo pisnih naših stari sodru-
gi iz vseh mogočih krajev, ki jih ne morem vseh
navajati. Vzemite to na znanje. — Prosim, da
se izvoli predsedstvo.

Sodr. Hlebš predlaga v predsedstvo:
sodr. Ant. Kristjan (Ljubljana), Josipa Kopa-
ča (Trst), Ignaca Setterja (Trbovlje) — za za-
pisnikarje: Viktor Zoreta (Ljubljana), Ivana
Stravs (Idrija) in Karla Malovrha (Hrastnik).

Strankin zbor je sprejel soglasno na-
slednje resolucije in predloge:

Predlog sodr. Hlebša, Zupana in sodrugov:
Izvrševalnemu odboru in upravi "Napreja"
kakor tudi bivši uprave "Zarje" v Trstu se iz-
reka absolutni za administrativno in politično
delo.

Predlog sodr. dr. H. Tume z dodatki so-
druga Golouha in Ant. Kristjana k političnemu
položaju:

I. Pozdravlja zmago ruske proletarske re-
volucije kot prve revolucije v svetovni zgo-
dovini združenega delavstva tvornice in mest,
zemlje in dežele, zveze, ki edino je bila v stanu
strmoglavit carizem in buržoazijo, kapitalizem
in nacionalizem ob enem;

Za odzvojitve tega cilja je neobhodna
obnova proletarske svetovne internacio-

nale, ki se doseže le s polnim žrtvovanjem vseh
proletarskih strank in le v polni vzajemnosti.

II. Zahteva za Avstrijo-Ogrsko polno de-
mokratizacijo vse javne uprave in vseh javnih
skupščin. V to svrhu je osnovati popolnoma
svobodne samoupravne občine in okrožja z od-
stranitvijo vseh političnih finančnih in drugih
lokalnih okrajnih in deželnih oblastev in odstra-
nitvijo kronovin in deželnih zborov in enakih
ustavov, potem občne, enake, tajne, proporci-
onalne volilne pravice vsakega doraslega držav-
ljana, ne glede na posest, stan in spol.

III. Zahteva združitve vseh enonarodnih
občin in okrožij v enonarodno politično zvezo
kot nepretrgano gospodarsko, prometno in
upravno celoto s polno pravico samoodloče-
vanja v vseh kulturnih, gospodarskih, socialnih
in upravnih zadevah; zahteva združbo teh sa-
moupravnih narodno-gospodarskih enot v fe-
derativno, adrijsko-donavsko-sudetsko držav-
no zvezo kot prirodno prometno-gospodarsko
narodnostno in politično-državno celoto, s
polno pravico samoodločevanja na zunan in na
notraj združenih narodnosti ter z odpravo tajne
diplomacije.

IV. Stoji na resoluciji od novembra 1909
jugoslovanske konference ter izreka vnovič kot
cilj jugoslovanske socialdemokratične stranke
ustanovitve samoupravne kulturne, gospodar-
ske in politične celote vseh Slovencev, Hrvatov
in Srbov na sklenjenem gospodarskem
prometnem ozemlju.

Pozdravlja
pa vsako resno delo in stremenje za uresni-
čenje tega cilja.

Uvideva edino pot v dosego tega cilja 1.
v demokratizaciji vse občinske, okrožne in državne
uprave, 2. v vzpostavitvi internacionalno
združenega proletarijata avstro-ogrsko državne
skupine ne glede na narodnosti in dežele
po načelu polnega samoodločevanja posame-
znih narodnih skupin.

V. Izraža z vso silo klic po sklenitvi stal-
nega in pravičnega miru brez zmagovalcev in
premagancev, miru, ki mora priti le po načelih
ruske proletarske revolucije: brez aneksij, brez
kontribucij — s samoodločevanjem narodov;
radi tega vidi:

1. v zmagi entente imperialistično pose-
ganje Italije preko Adrije na Balkan in s tem
zaviranje svobodnega, kulturnega, gospodar-
skega in političnega razvoja adrijsko-balkan-
skih narodov.

Predlog S. M. Čobala k taktiki:

Jugoslovanska socialno demokratična stran-
ka je zastopnica delavskega ljudstva, ki tvori nje
jedro in moč. Zategadelj mora biti vsa notranja
organizacija in taktika oparta na delavsko ljudstvo.
Stranka pa je tudi realna in splošno politična.
Stoji na stališču razrednega boja. S tem povdar-
ja, da je delavstvo eni faktor, po kojem se do-
seže poln demokratizem, kar pa ne izraža nadi-
vlade delavstva nad drugimi stanov.

V lastnem političnem, strokovnem in gospo-
darskem oziru pa zahteva delavstvo polno samo-
odločevanje.

Jugoslovanska socialno demokratična stran-
ka dosledno povdarja svoje internacionalno sta-
lišče, zato tudi obžaluje, da se je avstrijska in-
ternacionala opustila v veliko škodo proletarijata
vseh narodov in držav. Pozivlja eksekutivo, da
stoji brez odloga energične korake, da se v spo-
stavi zopet internacionala na podlagi polnega
samoodločanja posameznih narodnih skupin.

Glede deklaracije jugoslovanskih poslancev
državnem zboru z dne 30. maja izjavlja zbor da
jo pozdravlja kot prvi enotni in politični izraz
združenih meščanov in kmetov za važno politič-
no idejo, katero je razredno organizirano delav-
stvo že l. 1909 ob pravem času na pravem me-
stu ter v pravi obliki izreklo ob polni indiferen-
tosti vse jugoslovanske javnosti.

Kot demokratična stranka pa spoštuje vsako
versko ali politično prepričanje, zato pa tudi za-
hteva popolno svobodo in spoštovanje za svojo
stranko in njene naprave. (Dalje)

Mirovna pogajanja.

Brest-Litovsk, 26. decembra. (Po-
ročilo korespondenčnega urada.) Na današnji
plenarni seji, ki se je vršila pod predsedstvom
pooblaščenega zastopnika Avstro-Ogrske,
grofa Czernina, je podal ta v imenu dele-
gacije četverozveze sledečo izjavo kot odgo-
vor na izvajanja ruske delegacije:

Delegacije četverozveze izhajajo iz jasno
izražene volje svojih vlad in narodov, da se
doseže čimprej sklep splošnega, pravičnega
miru. Delegacije zaveznikov so v soglasju s po-
novno izraženim stališčem svojih vlad mnenja,
da tvorijo vodilna načela ruskih predlogov pri-
meren temelj za tak mir. Delegacije četver-
ozveze soglašajo s takojšnjim splošnim mirom
brez nasilnih osvojitvev ozemelj in brez vojnih
odškodnin. Če obsoba ruska delegacija nadalje-
vanje vojne z namenom osvojitve, tedaj se pri-
družujejo delegacije zaveznikov temu nazi-
ranju. Državniki zveznih vlad so ponovno na-
glašali v programatičnih izjavah, da ne bi na-
daljevali zavezniki vojne niti za en dan z na-

menom osvojitve. To stališče so zavzemale
vse zaveznice vedno in neomajno.

Slovesno proglasajo svoj sklep, da takoj
podpišejo mir, ki konca to vojno na podlagi o-
snovnih pogojev, veljavnih brez izjeme za
vse vojskujoče se države na enak način. Iz-
rečno pa ponujamo, da se morajo zavezati
vse države, udeležujoče se vojne, tekom pri-
merne roka brez izjeme in brez vsen pri-
drzkov k pogojem, ki vežejo vse narode na
enak način, če nadejo, da se izpolnijo pogoji
ruskih izjav. Kajti ne gre, da bi se vezale le
države četverozveze, ki se sedaj pogajajo z
rusko, enostransko in ne po pogoje, ne da bi ime-
le zagotovilo, da priznajo in izvedejo pošteno
in brez priaznov tui zavezniki ruske te po-
goje napram zaveznikom.

K točkam, predlaganim od ruske dele-
gacije, pripominjamo sledece:

K točki 1. Nasilna priustitev ozemelj, za-
sedanih med vojno, ni v namenih zveznih
vlad. O celoti, ki so sedaj v zasejenih ozem-
ljih, se sprejmejo odločbe v mirovni pogodbi,
če se o odpuščanju na nekaterih krajih ne doseže
že pri sporazumu.

K točki 2. Ni namen zaveznikov, da bi
oropali katerikoli narod, ki je izgubil v tej vojni
svojo politično samostojnost, te samo-
stojnosti.

K točki 3. Vprašanja državne pripadnosti
narodnih skupin, ki nimajo državne samostoj-
nosti, ni mogoče urediti vsled stališča četve-
rozveze mednarodno. To vprašanje se reši v
danem primeru od vsake države z njenimi na-
rudi samostojno na ustavodajnem potu.

K točki 4. Pravičako tvori glasom izjav držav-
nikov četverozveze varstvo pravic manj-
šini bivstveni del ustavnega samoodločevanja
narodov. Tudi vlade zaveznikov bodo uvelja-
vile povsod to načelo, kakor hitro bo praktično
izvedljivo.

K točki 5. Zavezniki države so večkrat
poudarjali možnost, da se lahko vzajemno od-
reče ne le povrnitvi vojnih stroškov, temveč
tudi povrnitvi vojnih škod. Vsled tega bi po-
vrnila vsaka vojskujoča se država le one izdat-
ke, ki so jih povzročili njeni pripadniki v voj-
nem ujetništvu in škodo, povzročeno po na-
sprotniku v lastni deželi z nasilnimi dejanji,
ki so proti mednarodnemu pravu, in ki je za-
delo civilno prebivalstvo nasprotnikov. Od
ruske vlade predlagani poseben fond za te na-
mene, se ustanovi lahko šele tedaj, če se pri-
družijo ostale vojskujoče se države v primer-
nem roku mirovnim pogajanjem.

K točki 6. Od držav četverozveze ima le
Nemčija kolonije. Nemška delegacija izjavlja
glede tega v popolnem soglasju z ruskimi pred-
logi sledeče:

Povrnitev kolonialnega ozemlja, nasilno
prisvojenega med vojno, tvori bivstveni del
nemških zahtev, od katerih ne odneha pod no-
benim pogojem. Prav tako odgovarja ruska
zahteva nemškimi nameni, da se čimprej
izprazni taka ozemlja, zasedena od sovraž-
nika. Nemško kolonialno ozemlje ima pa tak
značaj, da za sedaj v tem ozemlju ni še izved-
ljiva pravica samoodločevanja, brez ozira na
prej obravnavana načela. Okoliščina, da so
vztrajali domačini v nemških kolonijah kljub
vseh težav zvesto pri svojih nemških prija-
teljih, je dokaz njihove volje, da ostanejo pri
Nemčiji in njihovega sklepa, da ostanejo na
vsak način pri Nemčiji. Ta dokaz nadkriljuje
s svojo resno in tehtnostjo vsako možnost
izražanja volje z glasovanjem.

Od ruske delegacije predlaganim načelom
za gospodarsko občevarje pritrjuje delegacija
zaveznikov popolnoma. Zavezniki nasprotujejo
že od nekdaj vsakemu gospodarskemu nasilju
in smatrajo za najvažnejši predpogoj, da se
ustvari prijateljski odnosji med vojskujoči-
mi se državami, tako gospodarsko medsebojno
občevarje, ki odgovarja interesom vseh.

Grof Czernin je dodal nato še sledeče:

Na podlagi teh načel smo pripravili, da
se pričnemo pogajati z vsemi našimi nasprot-
niki. Da pa se po nepotrebnem ne izgublja
časa, so zavezniki pripravili, da prično
obravnavati one posebne točke, katerih pre-
delava je potrebna za rusko vlado in za za-
veznike.

Nato je odgovoril voditelj ruske dele-
gacije, da ugotavlja z zadoščenjem, da je sprejel
odgovor delegacije Nemčije, Avstro-Ogrske,
Bolgarije in Turčije načela splošnega demokra-
tičnega miru brez aneksij. Priznavajo veliko
važnost tega napredka na poti k splošnemu
miru, vendar morajo pripomniti, da je odgovor
bivstvena omejitve točke 3. Ruska delegacija
ugotavlja dalje z zadoščenjem izjavo četver-
ozveze k točki 5, ki priznava načelo "brez kon-
tribucije", vendar si pridržuje glede odškodnine
za preživljanje vojnih ujetnikov nekatere stvar-
i. Dalje izjavlja ruska delegacija, da podlaga
važnost na to, da dobe privatne osebe, ki so tr-
pele vsled vojnih akcij, odškodnino iz medna-
rodnega fonda.

Ruska delegacija priznava, da odgovarja
izpraznitve po sovražniku zasedenih nemških
kolonij načelom, ki jih je ona razvila. Predlaga,
da se izroči pretres vprašanja, če je prikladen
princip svobodnega izražanja volje za prebi-
valstvo v kolonijah, posebnim komisijam.

Dalje je izjavil voditelj ruske delegacije, da
je ruska delegacija naziranja kljub navedenih

nasprotstev, da tvori odgovor četverozveze
faktično možnost, da se preide takoj k pogaj-
anjem za splošen mir med vsemi vojskujočimi
se državami.

Z ozirom na to predlaga ruska delegacija
desetdnevno prekinjenje pogajanj, začeti da-
nes zvečer in s koncem 4. januarja 1918 zve-
čer, da se od narodom, katerih vlade se še niso
pridružile tukajšnjim pogajanjem za splošen
mir, priliko, da se seznanijo s tukaj dolžbenimi
načeli takega mira. Po poteku tega roka se
morajo brezpogojno nadaljevati pričetna poga-
janja.

Predsednik grof Czernin prosi rusko dele-
gacijo, naj predloži ta svoj odgovor pisмено in
predlaga, da se prično takoj pogajanja o onih
specielnih točkah, ki se morajo urediti na vsak
način med rusko vlado in zavezniki.

Voditelj ruske delegacije se pridruži pred-
logu predsednikov in izreče, da je priprav-
ljen na takojšnjo obravnavo onih podrobnosti,
ki tvorijo tudi tedaj predmet posebnih razmo-
trivanj med Rusijo in četverozvezo, če se
prično splošno mirovna pogajanja.

Na predlog državnega tajnika pl. Kühl-
manna se soglasno sklene, da se prično ta
podrobna pogajanja že jutri zjutraj.

Ta pogajanja so se pričela med Rusijo in
med Avstro-Ogrsko in Nemčijo in sicer v glav-
nem glede obnove občevarja med temi dr-
žavami.

Politični pregled.

— Ministrstvo za socialno oskrbo. Zakon-
ska osnova glede ustanovitve posebnega ministr-
stva za socialno oskrbo je dobilo najvišjo sank-
cijo. Ministrom za socialno oskrbo je imenovan
dr. Mataja.

— Splošni ali poseben mir? Petrograški
dopisnik švicarske "Information" je imel razgo-
vor z ljudskim komisarjem za vnanje zadeve,
Troickim. Na vprašanje dopisnika: zakaj ruska
vlada ententi ni dala pravice, da se izjavi o pre-
mirju je odgovoril Troickij z ostrim naglasom:
"Anarhici so imeli časa dovolj. Čakali smo na
njihovo izjavo 220 ur. Toliko časa ni potreba za
premislevanje o vprašanju, o katerem so razmi-
šljali že več mesecev. Mi smo mnenja, da fran-
coska vlada in francoski parlament nista fran-
cosko ljudstvo. Mi ne uganjamo tajne diplomacije.
Porocani bomo o poteku razprav. Ako alianci
zele, se lahko vsak trenutek udeležijo pogajanj,
ker mi hucemo splošen mir. Če pa ententni di-
plomati našim stremljenjem ne smatrajo za resne,
potem moro pač priti poseben mir.

— Splosna mirovna konferenca. Iz Kristi-
anije se brzojavno poroča: Glasom poročil fin-
skih listov so se centralne države in Rusija ze-
družile o tem, naj se splošni mirovni kongres
sklepe na nevtralnem tla. Obe stranki sta mnenja,
da bi bil Stockholm pripraven kraj za tako kon-
ferenco.

— Vest iz Rusije. Reuterjev urad poroča
iz Petrograda: Iz Taškenta je dospela vest, da
je bil general Korovinčenko, ki ga je bil imeno-
val Kerjenski za poveljnika turkestanških čet,
aretiran in da ga je ljudstvo umorilo. — "Cor-
riere della Sera" poroča iz Petrograda: Hišo pri-
vega tajnika italijanskega poslanstva, Tullianija,
je zasledo 25 mornarjev. V hiši so bili dve noči
in jo popolnoma oropali. Policijski komisari do-
tucnega okrožja je izjavil, da ne more pomagati.
Dve osebi, v službi Tullianijevi, sta bili ranjeni z
bajoneti, Tullianija niso napadli. Italijanski konzul
je vložil pri Troickem protest. — Transport rus-
kih čet iz Finske je že prišel. — "Times" poro-
ča iz Petrograda: Vlada boljševikov je izpre-
menila svojo politiko in je odposlala petrograš-
kega poveljnika Anotova v Kijev, da prične z
ukrajinsko rudo pogajanja za poravnavo spora.
Čane ukrajinskega odpora v Petrogradu je vlada
osvobodila.

— Na Portugalskem je vojno stanje zopet
razveljavljeno. Vpoklicani rezervisti se pomagoma
zopet odpustajo. Nova vlada je prekinila zadnje
vpoklice letnikov 1892 in 1893.

Dnevne beležke.

— Konzumentje Ljubljane in okolice! V ne-
deljo popoldne se vrši v Ljubljani v Mestnem
Domu ob 2. popoldne shod konzumentov. Shod
je važen! Kriza v aprovizaciji se bliža. Ukreni-
mo, kar je še mogoče!

— Javne bolnišnice na Kranjskem. Dežel-
na vlada je v sporazumu z učelnim odborom
za leto 1918 oskrbovalne pristojbine za javne
bolnišnice na Kranjskem določila v naslednji iz-
meri: deželna bolnišnica v Ljubljani: 1. razred
15 kron, 2. razred 10 kron, 3. razred 5 kron;
občinska bolnišnica v Krškem: 2. razred 8 kron,
3. razred 4 krone; ženska bolnišnica v Novem
mesiu: 1. razred 12 kron, 2. razred 8 kron, 3.
razred 4 krone; okrožna bolnišnica v Postojni:
2. razred 8 kron 3. razred 4 krone.

— Aprovizacija na južni železnici. O tej
aprovizaciji nam vedno prihajajo pritožbe. Ne-
kaj smo jih objavili, a obzirno, ker smo vedno
mislili, da se nedostatki odpravijo. Načelno ne
moremo ugovarjati, če osebe, ki delajo pri
aprovizaciji, dobivajo primerne nagrade, zakaj
delo je plačila vredno. Neprimerno se pa nam
zdi, če je res, kar nam sporočajo, da so gospo-
dije priredili na Šefanovo pojedino, si preskrbeli
menda iz aprovizacije do 10 kilogramov mesa,

makaronov in drugega blaga. Veselili so se v neki gostilni tam poleg realke. Na južni železnici je ob tem času tisoče delavcev, ki s svojimi družinami stradajo kljub težkemu delu, kljub mrazu. Na teletino sploh misliti ne morejo; večina železničarjev sploh ni vedela, da jo aprovizacija deli. V skladišču aprovizacije manjka tudi vlijudnosti. Če je ta dogodek resničen, dasi je sicer malenkosten, pričva vendar, da v aprovizaciji ni vse tako kakor bi moralo biti. V vseh aprovizacijah je namreč ta nesreča, da so notranje uredbe aprovizacije delavcem prava zaprtja knjiga zato, da ne morejo imeti sokontrol. Na južni železnici je menda tudi tako; zato je pa tudi nezaupanje.

— **Razdeljevalnica za sukanec.** C. kr. trgovinsko ministrstvo se je odločilo, trgovskim in obrtniškim zbornicam prepustiti razdelitev sukanca, ki se bo uradno oskrbel za civilne namene. Trgovska zbornica v Ljubljani je v ta namen že izvršila vse priprave. Razdeljevalnica sukanca začne poslovati takoj, ko se ji dopolnje prve množine sukanca, kar se pričakuje v najbližjem času. C. kr. trgovinsko ministrstvo je zbornici prepustilo v splošnem način razdelitve, izreklo pa je željo, da se po možnosti pri tem upošteva trgovina. Predvsem pa polaga ministrstvo važnost na to, da se ustvarijo take kavitale, ki na vsak način izključujejo zlorabo zbornici v razdelitev prepustjenega sukanca in nudijo jamstvo zato, da se ta sukanec dejansko porabi za one namene, za katere je določen. Z odkazanimi množinami sukanca bo zbornici pokrili vso potrebščino Kranjske, torej potrebnost obrtnih predelovalcev, kakor krojačev, izdelovalcev perila, šivilj na domu, modistnega obrta itd., dalje popravilnic obleke in perila, ki bi se eventualno ustanovile, in naposled privatnega konsuma. Za vojaške namene in za namene ljudske oblačitve je posebej skrbjeno. Zbornici prepustjen sukanec se razdeli na naslednji način: Dežela bo razdeljena v razdelilne okraje, v katerih se enemu ali več nadrobnim trgovcem v krajih, ki so za razdelitev najugodnejši, dopolnje sukanec za podrobno prodajo na vse, v dotičnem okraju nastanjene in v poštev prihajajoče obrtnike. Vpoštovanje vseh zadevnih nadrobnih trgovcev je kakor z ozirom na nevelike množine sukanca, ki bo na razpolago, tako glede na težko izvedljivo kontrolo izključeno; težnja pa bo, kolikor mogoče veliko trgovcem poveriti prodajo. Porazdelitev na posamezne razdelilne okraje se izvrši po posebnem ključu, določenem po številu prebivalstva in obrtnikov. Sukanec se bo obrtnikom smel prodajati le proti posebnim nakaznicam in proti potrdilu o prejemu in o plačani ceni. Kar se tiče oddaje sukanca za privatni konsum, so bo zbornica na pobudo ministrstva poslužila obstoječe organizacije za ljudsko oblačitev. Za ta namen pride ena tretjina za Kranjsko odmenjenega sukanca v poštev. Nadrobna cena sukanca bo za en vitel „mako“ sukanca (150 m) 40 v, za en vitel ameriškega sukanca (150 m) 36 v in za en vitel ameriškega sukanca (50 m) 16 v.

— **Za načelnika Zadržne Zveze** je izvoljen načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec. V načelnstvo pa: župnik Grašič, Beran, Istra, Valentin Zabret, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano, dr. Lovro Pogačnik, Štrcin, posestnik v Komendi, duh. svetnik Koller, Podraga pri Vipavi, Jernej Podbevšek, župnik v Kostanjevici, Evgen Legat, ravnatelj Zadržne Zveze, Pirnat, župan na Homcu, profesor Bogumil Remec, Matija Kump, dr. Hohnjec, ravnatelj J. Jovan, urednik Smodej, posl. Demšar.

— **Begunski tabor** v Rediniji pri Volšberku (Koroško) so z pet opustili. Od začetka vojne so se tam nahajali v razsežnih barakah ponajveč rusinski begunci. Večinoma so odšli v svoje domače kraje, druge so odposlali v taborišče v Gaji na Moravskem.

— **Nov hrvatski dnevnik** z imenom „Jug“ prične izhajati z novim letom v Osijeku v Savoniji. Urejevala ga bosta častnikarja Lakatos in Molinar. List bo zastopal politiko jugoslovanske deklaracije.

— **Nabori na Ogrskem.** Budimpeštanski magistrat razglašala, da bodo popisani vsi črnovojniški obvezanci, rojeni leta 1900 in prebivajoči v Budimpešti in sicer ne le ogrski, temveč tudi avstrijski, če žvljani in oni, ki imajo domovinsko pravico v Bosni in Hercegovini. Na nabore pridejo od 12 do 26. januarja 1918.

— **Kje je špeh za ostale okraje v Ljubljani?** Prejeti smo in priobčujemo: Dosedaj so razdelili špeh za prvi in drugi okraj, kje pa je še za vse ostale okraje? Tako vprašuje sedaj mestno prebivalstvo. Izgovor, da ni prašičev je jalov! Zakaj pa je mestna aprovizacija prodajala posameznikom po cele in pol prašičev, ako jih ni mogoče dobiti? Zakaj se ni razdelil špeh pravilno, med vse prebivalstvo po nakaznicah? Kdor je imel denar, ima sedaj dovolj masti, ima še nakaznice za špeh, ki ga dobi pri razdeljevanju po okrajih. Poleg tega si je kupil, se lahko pri mesarjih pod roko. Preskrbljen je toraj več kot za celo leto z maščobo. Kaj pa ostali prebivalci, med njimi tudi srednji sloj, ki nimajo nobenih, oziroma samo male vojne doklade. Ali naj sedaj to vlogo ljudstvo prste obližuje, šteje zvezde na nebu. Ostalo občinstvo zahteva, da se mu špeh razdeli, kolikor mu v resnici pripada. Osebam pa, ki so kupile prašice, naj se odvzamejo maščobne nakaznice, da ne bodo dežni večkratnega prejevanja na škodo splošnega prebivalstva.

— **K temu dopisu** pripominjamo, da e letos le malo špeharjev; res je pa, da se s prodajo prašičev oskuduje drugo, siromajšnje občinstvo. Glavni vzrok pri vsem tem, pa je, da se tudi ljubljanska aprovizacija ni uredila tako, da bi lahko konservirala vsaj tistega blaga, ki ga more dobiti. Organizacija aprovizacije je še vedno preokostrena. S cer pa stoji vse meščanske aprovizacije na stališču, da naj se tisti založe, ki se lahko žali, da je tako!

Vojna.

Dunaj 27. decembra. (Kor. urad.) Uradno se razglašala: Na ruski fronti premre. — M. d. A. iagom in Brento ter ob M. nte Tomba smo zavrnili slabotne italijanske napade. Na ostalih delih fronte motilni ogenj. — Šef g. neralnega štaba.

Berlin 27. decembra. Wollfov urad poroča iz glavnega stana: Na angleški fronti je bilo živahnije bojno delovanje pri gozdu Houthouster, na severnem bregu Lyse, pri M. euvres in Marcoingu. Polki neke gardne divizije so po dobri artiljerijski pripravi izvršili z uspehom več bojnih podjetij pri Bezonauxu. Dopoldne so izvidni oddelki vdrli v francoske črte, popoldne pa so infanterijski oddelki s sodelovanjem artiljerije in min. metalec naskočili prve francoske jarke v širini 900 metrov. Francoski protinapad se je s težkimi izgubami za sovražnika izjavil. Ko so razstrelili sovražnikove jarke, vrnilo so se naskakovani oddelki v svoje prvotne pozicije. Dovedli so nad 100 francoskih ujetnikov. Pri Oberburnhauptu smo v bližinskem boju zavrnili francoski napad. — Na italijanskem bojišču je med Asiagom in Br. nto artiljerijski ogenj postal slabotnejši. Ob Pavi pa je bilo po dnevu artiljerijsko delovanje zelo živahno. Italijanski napad na Monte Tomba smo zavrnili. — Na ruski fronti nič novega. — Ludendorff.

Umetnost in književnost.

Nova založba v Ljubljani je izdala dve lepi knjigi. Ivan Cankar je zbral svoje „Podobe iz sanj“, ki so nastale, kakor pravi v predgovoru, v letih strahote 1914—1917. Po daljšem odmoru smo dobili zopet Cankarjevo delo, ki nima pomena le za sedanje dneve strahote, temveč ki ima trajno vrednost. Še posebej priporočati Cankarjevo knjigo bi bilo pač odveč. — Druge publikacija „Nove založbe“ je namenjena mladini in prinaša Levstikovo povest „Martin Krpan“. Smrekar je opremil knjigo z mnogimi ilustracijami, ki jih je izvršeno pogodil. Obe knjigi sta zelo lepo opremljeni. Cankarjeva knjiga velja 5 K, ravno toliko tudi Martin Krpan. Zeleni bi, da bi bil „Martin Krpan“ cenejši, ker je delo vredno, da bi prišlo med najširše mase. Našim knjižnicam priporočamo obe knjigi kar najtoplejšše, dobe se po vseh knjigarnah. „No a založba“ je pokazala s prvima dvema publikacijama, da smatra svoje delo resno. Želimo ji mnogo uspeha in vedno srečno izbero.

Aprovizacija.

Špeh za II. okraj štev. 601 do 1300 dobe stranke v soboto 29. t. m. popoldne v Kranjski hiši na Poljanski cesti. Določen je tale red: od pol 1. do 1. štev. 601 do 700, od 1. do pol 2. št. 701 do 800, od pol 2. do 2. št. 801 do 900, od 2. do pol 3. št. 901 do 1000, od pol 3. do 3. št. 1001 do 1100 od 3. do pol 4. štev. 1101 do 1200, od pol 4. do 4. štev. 1201 do 1300. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 9 kron.

Sveže meso na izkaznice D dobe stranke v soboto, dne 29. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 2 do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. štev. 201 do 400, od pol 3. do 3. štev. 401 do konca. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane K 320.

Sveže meso na rumene in rdeče izkaznice A dobe stranke v soboto, dne 29. t. m. popoldne od 3 do 4. v cerkvi sv. Jožefa.

Premog. Stranke iz vseh desetih okrajev, ki še niso dobile premog na prvi odrezek rjavih izkaznic, dobe premog v mestnem skladišču pri Narodnem domu 31. decembra t. l. in sicer stranke iz I. do V. okraja dopoldne, stranke iz VI. do X. okraja popoldne. Premog se plača na mestnem magistratu srednja hiša, pritičje, 29. decembra od 8. do 12. od 3. do 6. popoldne. Na ta pordila se bobi premog v mestnem skladišču.

Razno.

* **Počasna pošta.** Iz Ustja na Češkem se poroča: Josip Vogel, ki je sedaj pri vojakih, je 17. junija 1905 kot dvanaštleten deček oddal v Ustju nefrankovano pismo za svojega očeta, ki je stanoval v vasi Gatschen oddaljeni eno uro od Ustja. Pismo se je očetu dostavilo dne 21. novembra 1917, torej čez 12 let in pet mesecev. „Seveda“ je moral očec plačati kazen, ker je bilo pismo brez znamke.

* **Zaplemba cigar in cigare v Zagrebu.** Zagrebško redarstvo je napravilo te dni po gostinah in kavarnah preiskavo in našlo obilo cigar in cigar, katere je zaplenilo. Dotični gostilničarji in kavarnarji bodo kaznovani.

* **Znižanje vozne cene za umirovljene uradnike.** Ogrski trgovinski minister je odredil, da veljajo znane cene za vožnje na železnicah tudi za umirovljene državne in uradne uradnike, ako njihova plača ne presega 4000 K letnih dohodkov.

* **23 rudarjev ponesrečilo.** V premogovniku v Karbichah na Češkem se je te dni pripetila velika nesreča. Ker je v nekem rovu gorel premog, je oddelek delavcev dobil naročilo, da tleči ogenj uduši. Ko so bili na delu, vdrl se je rov, tako da je delavcem bil izhod onemogočen. Le sedmim delavcem se je posrečilo, uteči gotovi smrti skozi nek stranski rov, 23 pa jih je ostalo mrtvih v rovu. Od teh nesrečnih žrtev jih je bilo 16 oženjenih, ki so zapustili 25 nedoletnih otrok; 7 je bilo samcev. Skoraj gotovo je, da je bila grozna katastrofa posledica neprevidnosti podjetništva. Vrši se sodna preiskava.

* **Čevlje za moko.** Budimpeštanski urgovec Izidor Braš je z hteval od neke ženske za dežele za par čevljev 110 K in 20 kg najtinejše moke. Braš je obsojen na 5 dni zapore in 400 K globe.

* **Otroci iz Hercegovine.** Te dni je dospel v Zagreb večji transport 620 mladih Hrvatov iz Hercegovine, katere je beda od doma sprala.

vila pod okrilje hrvatskih ljudi plemenitega srca. Otroci se porazdele v brodskem okraju.

* **Kako se zdravijo vojaki.** V Trenčinske toplice se pošiljajo vojaki, ki imajo trganje v ud h. Kdor pozna vojaške navade, ta ve, da mora bolezen biti že pravej huda, da se pošlje vojaka v kopej. Ti bolni vojaki morajo pa če tudi dež še tako lije, trikrat na dan nastopiti in delati na polju. Kdor ne nastopi, ne dobi menaže. Zdravniki se trudijo, da bi vojake ozdravili, a kaj pomaga to, če narednik pošilja vojake na delo tudi v najslabšem vremenu. Če se kdo pritoži ga kot ozdravljenega pošljejo h kadru. Petnajst mož je bilo odpuščenih kot ozdravljenih, ker niso imeli plašev. Da se dobi dopust, se mora podpisati vojno posojilo. Probatum est!

* **Do kolen v zrnati kavi.** Saperski poročnik Karel Bernal piše svojemu bratu v Inomostu: Italijanski umik se je moral vršiti zlasti prvih 8 dni z neverjetno naglico in zmedenostjo. Približno 6 m široke ceste okoli Codroipa v obseju 2 do 3 ur hoda so bile goste posajene z italijanskimi topovi vseh kalibrov, z bolniškimi, tovarnimi in drugimi vozovi. Konji so ležali pobiti pred vozovi ali v cestnih jarkih. Na cesti so lezale vreče polne koruzne in pšenične moke, riža, makaronov itd. V nekem skladišču, dobro uro za italijanskimi črtami, so gazili ljudje dobesedno do kolen po zrnati kavi, predno so prišli do zaloga z drugimi živili.

* **Cene za zlato** so v zadnjem času znatno padle. Med navijalci cen za zlato je zavladala vsled tega prava panika. Danes plačujejo za en gram 14 karatnega zlata 4 krone 50 vin, do 4 krone 80 vinarjev. Ko je bila cena zlata najvišja, so plačevali za en gram takega zlata 10 kron 70 vin. Diferenca v cenah znaša torej okroglo 60 odstotkov. Mnogo špekulantov je izgubilo zadnji čas prav veliko. Nek mali trgovci z zlatom v Wahringu, ki je bil nakupil 3 kg. zlata in dal svoj okoli 30.000 kron, ima okrog 15.000 kron izgube.

* **Oderuštvo pri žganju.** Iz Budimpešte poročajo: Cene za žga je in likerje so dosegle zlasti na deželi vsled visokega davka na spirtilne silne oderuške cene. Liter slivovke prodajajo že od 60 do 70 kron, brinjevec je še dražji. Agentje so nakupili velikanske zaloge za Asstrijo.

* **Kako je bilo leta 1848.** V Brašovi na Hrvaškem živi še en domobranec iz leta 1848., ki še pominj takratne razmere. Čevljev, pravi, sploh ni bilo več. Ljudje so klali prašice, da so si iz kož napravili opanke. Kvart pšenice je stal 50 forintov. Žetev ni bila slaba, a narod je trpel vsled nemških in ruskih čet, ki so hodile skozi deželo. Po nekod so poveljniki dovolili vojaštvu, da pleni 2 uri. V 4 krajih je bilo na ta način vse odošeno. A drugi so imeli zopet vsega dosti. Predvsem je bilo mesa in masti povsod v izobilju. Fant mesa je veljal 26 do 29 krajcarjev.

* **Tudi v Italiji primanjkuje kruha.** Iz Lugana se poroča: „Corriere della Sera“ opisuje težave glede preskrbe s kruhom v Milanu. Mn go pekarskih prodajalen je že ob osmih jutraj brez kruha. Vkljub krušnim izkaznicam mnogi ne morejo dobiti pripadajoce jim porcije kruha.

* **Moderni vlomilci.** V Berlinu so aretirali nekega Beno Maka, ki velja za najnevarnejšega vlomilca v vsej Nemčiji. Mak se je izdal za yinskega veletržca, zahajal v najodličnejše lokale in živel po navadi bogatih ljudi. Mak je razpolagal z izrednimi vlomilskimi instrumenti, kakoršnih redarstvo dosedaj ni videlo. Ker je občeval z raznimi bogataši in poznal njihove navade, je mogel v njihovi odsotnosti vlomiti v stanovanja in odnesti velike svote, ne da bi bil zasačen. Pripetilo se je, da je kak dan obšel vsa stanovanja v eni hiši, pa ni nikdo nič sumljivega zapazil. V njegovem stanovanju so našli 22.000 mark gotovine, 45.000 mark obveznic vojnega posojila in dragocenosti za okoli 200.000 mark. Njegovo stanovanje je vredno na 1 milijon mark.

* **Povratak ruskih emigrantov.** Iz Curiha poročajo: V kratkem se vrne znatno število ruskih emigrantov iz Švice v Rusijo. Ti emigranti so se morali svojedobno zaradi svojega političnega prepričanja umakniti v inozemstvo. V sled novih razmer v Rusiji jim je omogočeno, da se zopet vrnejo v domovino.

* **Aretacije poštinskih uslužbencev.** V Hanoveru je kriminalna policija aretovala te dni 12 poštinskih uslužbencev v starosti 16 do 18 let, ki so izvršili celo vrsto tatvin. Jemali so poštne pošiljave, zlasti take, v katerih so se nahajala živila.

* **Mesto brez vode.** Iz Kristianije se poroča: Težka nezgoda je zajela mesto Vardö. — Vodovod, ki je preskrboval prebivalcem vodo je bil po neki angleški vojni ladji poškodovan. Ker je poprava vodovoda vsled polarne noči in vsled zmrzline do spomladi nemogča, morajo prebivalci takajati sneg ter si na ta čin preskrbeti potrebno vodo.

Pomanjkanje mesa v Ljubljani.

Ker so ljubljanski dnevniki priobčili 24. t. m. notico, da je podpisano »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« kri- vo, da je bilo o Božičnih praznikih v Ljubljani premalo mesa, pojasnjujemo celozadevo sledeče:

Če je bilo telečjega in svinjskega mesa premalo, ne more »Deželno mesto« za to. Teleta se kupujejo le prostovoljno, ne potom prisilne rekvizicije, kmetje pa ravno v tem času teleta najbolj privezujejo. Prašiče koljejo ljudje po deželi v velikanski meri ter jih prodajajo tudi pod roko, pri čemur se cene zelo navijajo. Na predlog »Deželnega mesta« izdala je c. kr. deželna vlada v sporazumu s c. kr. uradom za ljudsko prehrano na Dunaju dne 30. septembra t. l. ukaz, s katerim so se zaplenili prašiči na Kranjskem ter se je pustilo za vsako osebo družine prašičereja po 35 kg žive teže prašičev. Vsi ostali prašiči so bili rekvirirani posamič. Vse ogromno delo izvedlo je »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« po celi Kranjski po svojih zaupnikih na svoje stroške. Ako bi

ta rekvizicija ostala, bi bila dežela za silo preskrbljena s prašičjim mesom in tudi z mastjo in to po maksimalnih cenah. C. kr. deželna vlada v Ljubljani pa je omenjeni rekvizijski ukaz dne 10. novembra 1917 razveljavila, tako da so smeli prašičereji poklati tudi zaplenjene prašiče, le prodajati jih niso smeli drugemu kot »Deželnemu mestu«. Vsled nesporazumljenja pa so mislili celo oblastveni organi, da je kupčija s prašiči postala prosta. »Deželno mesto« se je imelo in se ima boriti z velikanskimi težkočami vsled nastale anarhije v prometu s prašiči ter zato »Deželno mesto« ne zadene nobena odgovornost, če bi dobili meščani po mestih in delavstvo po deželi premalo masti in prašičjega mesa.

Govejega mesa bi bilo ob praznikih v Ljubljani lahko dovolj ter je bilo dovolj živine na razpolago. »Deželno mesto« daje mestnemu magistratu 50 glav govedi na teden in magistrat potem deli živino mesarjem. Mestna aprovizacija je prejela od »Deželnega mesta« v torek, 18. t. m. 55 lepih volov, za vojno mesnico pa še posebej 20 glav. V soboto, dne 22. t. m. dopoldne je prejela mestna aprovizacija od »Deželnega mesta« 50 lepih volov, v nedeljo, dne 23. t. m. pa še 11 volov in 22 za vojno mesnico. Časa za klanje je bilo toraj dovolj. Če bi zahtevala mestna aprovizacija še več živine, ali pa na kak drug dan, bi jo lahko dobila od »Deželnega mesta«. Če je bilo v resnici premalo govejega mesa ob praznikih, je iskati krivca toraj drugod in ne pri »Deželnem mestu«, ki je skrbelo cel čas odkar posluje za potrebno množino dobrega govejega mesa ter je težko najti kako drugo mesto v Avstriji, ki bi bilo tako dobro preskrbljeno z mesom, kakor Ljubljana, in to kljub, da je bila Ljubljana v ožjem vojnem ozemlju, da so bili premožgokrat ustavljeni vlaki kar čez noč, za katere slučaje je »Deželno mesto« čez noč moralo poseči po svojih rezervah v okolici ter je z največjim trudom postavilo živino v Ljubljano, ki ni bila nikdar brez mesa, kakor n. pr. Gradec.

Zeleti bi bilo le, da bi bila Ljubljana z drugimi živili kakor s krompirjem, moko, sladkorjem itd. tako dobro preskrbljena, kakor z mesom.

Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI „NAPREJA“

... V LJUBLJANI ...

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

TEDENSKÉ SLIKE

ki priobčujemo vsak teden mnogo zanimivih slik z boljše in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKÉ SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKÉ SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKÉ SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKÉ SLIKE“ stanejo četrt leta K 3/80 pol leta K 7/50 in celo leto 15/— K. Naročite si „TEDENSKÉ SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo vam 1 številko „TEDENSKÉ SLIKE“ za stonj in poštne prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKÉ SLIKE“

Ljubljana, Franciškanska ulica 10/L

F. BATJEL

Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
Se s stare pnevmatiko

Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!